

V domácnostiach po celom Slovensku sa uskutočňuje medzinárodný výskum zručností dospelých

Národný inštitút vzdelávania a mládeže (ďalej aj NIVAM) realizuje od 5. septembra 2022 do 31. marca 2023 zber dát v rámci medzinárodného výskumu vedomostí a zručností dospelých s názvom **Medzinárodné hodnotenie kompetencií dospelých** (PIAAC – Programme for International Assessment of Adult Competencies), do ktorého je zapojených viac ako 40 krajín sveta.

Výskum sa zameriava na hodnotenie úrovne základných vedomostí a zručností potrebných pre úspešné uplatnenie sa dospelých vo veku 16 – 65 rokov vo všednom živote a na pracovnom trhu. Vo výskume sa zisťujú čitateľské a matematické zručnosti a schopnosti riešiť problémy v technologicky vyspelom prostredí s pomocou informačno-komunikačných technológií.

Výskum je na medzinárodnej úrovni riadený **Organizáciou pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)**. V SR ho v rámci národného projektu Medzinárodné hodnotenie kľúčových kompetencií dospelých pod záštitou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky realizuje **Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVAM)**.

Zapojením sa do tohto výskumu získame objektívnu spätnú väzbu o úrovni kompetencií dospelých pracujúcich v rámci celej populácie, ktoré sú potrebné pre uplatnenie sa v modernej spoločnosti a na neustále sa meniacom trhu práce. Výsledky budú porovnané s podobným výskumom, ktorý v SR prebehol v roku 2012, čo umožní porovnanie v rámci SR, či sa úroveň vedomostí a zručností dospelých za posledné roky zlepšuje alebo zhoršuje. Výsledky budú taktiež porovnávané v rámci jednotlivých krajín a ukážu, či Slovensko so svojimi zručnosťami obstojí v medzinárodnej konkurencii. Výskum nám ukáže teda aj to, aké sú zručnosti obyvateľov Slovenska v porovnaní s obyvateľmi iných vyspelých krajín.

Výskum ukáže aj silné a slabé stránky nášho vzdelávacieho systému v oblasti celoživotného vzdelávania. Pomôže nastaviť priority systémov školského vzdelávania tak, aby vybavoval obyvateľov vedomosťami a zručnosťami nevyhnutnými pre uplatnenie sa v živote i na trhu práce v 21. storočí. Poskytne aj podnety pre ďalší rozvoj vzdelávania, aby umožňovalo obyvateľom doplniť si chýbajúce vedomosti a zručnosti kedykoľvek v priebehu dospelého života.

Pretože dopytovanie všetkých dospelých obyvateľov SR by bolo príliš náročné a finančne nákladné, výskum sa vykonáva na reprezentatívnej vzorke obyvateľov. To znamená, že obyvatelia Slovenska sú náhodne vybraní. V SR bude v hlavnej fáze pre účasť vo výskume oslovených 10 000 domácností. Súčasne budú oslovení aj učitelia našich ZŠ a SŠ, ktorých odpovede budú porovnané s výsledkami výskumu PIAAC Online.

Rozhovory vykonávajú vyškolení opytovatelia pomocou prenosných počítačov a trvajú približne dve hodiny. Účasť vo výskume je anonymná, odpovede účastníkov nie je možné priradiť ku konkrétnym osobám a adresám. Za svoju účasť vo výskume, dokončenie celého rozhovoru a poskytnutie nevyhnutných údajov pre NIVAM budú respondenti odmenení darčkovými poukážkami v hodnote 25 Eur.

Čo výskum zisťuje?

Výskum sa zameriava na hodnotenie úrovne základných vedomostí a zručností potrebných na úspešné uplatnenie sa vo všednom živote a na pracovnom trhu. Mapuje aj využitie týchto vedomostí a zručností v každodennom osobnom i pracovnom živote. Od opytovaných účastníkov sa formou zábavných cvičení zisťujú čitateľské a matematické zručnosti a schopnosti riešiť problémy prostredníctvom moderných informačno-komunikačných technológií. Majú, napríklad, za úlohu vyhľadať informáciu v príbalovom letáku alebo v návode na použitie nejakého prístroja, vyčítať informáciu z grafu, vypočítať cenu tovaru po zľave alebo uskutočniť nejakú internetovú rezerváciu. Respondenti vyplňajú sprievodný dotazník, ktorý mapuje ich zázemie, vzdelanie i pracovné skúsenosti a zisťuje aj to, ktoré čitateľské, matematické, počítačové, ale aj sociálne a manuálne zručnosti potrebujú v každodennom živote a na svojom pracovisku.

Ako výskum prebieha?

Vo všetkých krajinách OECD prebieha tento výskum rovnako. Či už je to v Českej republike, Maďarsku alebo Singapure, v každej krajine sa uskutoční niekoľko tisíc rozhovorov, vďaka ktorým sa dozvieme, ako na tom sú naši dospelí, kde sú naše slabé alebo, naopak, silné stránky. Tieto rozhovory zabezpečujú profesionálni opytovatelia, vyškolení podľa medzinárodných štandardov OECD. Uskutočňujú sa podľa želania respondenta buď v jeho domácnosti, alebo na nejakom verejnom mieste, napr. v knižnici, na pracovisku respondenta či v kaviarni. Meranie vedomostí a zručností prebieha prostredníctvom prenosných počítačov.

Ako budú obyvatelia vedieť, že ide skutočne o opytovateľa a nie o podvodníka, ktorý sa im chce votrieť do domácnosti?

Opytovateľ sa preukazuje identifikačným preukazom opytovateľa a poverovacím úvodným listom z Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (NIVAM). V prípade pochybností si môžu oslovení obyvatelia overiť totožnosť opytovateľa na bezplatnej infolinke – **0800 138 033**.

Kto budú opytovaní účastníci výskumu?

Opytovaní účastníci výskumu sú obyvatelia vo veku 16 – 65 rokov, ktorí boli náhodne vybraní. Obyvatelia sa teda nemôžu do výskumu sami prihlasať.

Dostanú obyvatelia za účasť vo výskume nejakú odmenu?

Každý respondent, ktorý dokončí celý rozhovor a poskytne výskumníkom NIVAM potrebné informácie, získa odmenu vo forme darčekových poukázok v hodnote 25 Eur. V mnohých krajinách však výskum prebieha bez nároku na odmenu. Účasť vo výskume považujú obyvatelia iných krajín za svoju občiansku povinnosť a prestíž. Naším cieľom je aspoň takto symbolicky oceniť čas, ktorý nám respondent venuje. Účasť každého osloveného obyvateľa je veľmi dôležitá, pretože pravidlá náhodného štatistického výberu, ktorý je použitý, neumožňujú, aby bol v prípade, že odmietne účasť, nahradený niekým iným. Pokiaľ by odmietla účasť viac ako polovica opytovaných obyvateľov, bola by SR z medzinárodného porovnania vylúčená.

Už sa niekedy podobný výskum v SR realizoval?

Podobný výskum sa na Slovensku konal v roku 2012. Obyvatelia Slovenskej republiky v ňom preukázali výbornú úroveň vedomostí a zručností v matematike, v práci s grafmi a tabuľkami, ale iba priemerné zručnosti pri práci s textom. Veľmi podobný výskum pravidelne prebieha aj na žiackej populácii a je známy ako medzinárodné testovanie PISA.

Ďalšie informácie o výskume vedomostí a zručností PIAAC môžete získať na webovej stránke:
<https://piaac.nucem.sk/>